

DERINIMO PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO 2016 M. LAPKRIČIO 25 D. ĮSAKYMO NR. D1-805 „DĖL ATLIEKŲ DEGINIMO
ĮRENGINIUOSE IR BENDRO ATLIEKŲ DEGINIMO ĮRENGINIUOSE SUSIDARIUSIŲ PELENŲ IR ŠLAKO TVARKYMO REIKALAVIMŲ
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO

Nr.	Suinteresuotos institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Projekto punkto/ papunkčio nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į suinteresuotos institucijos pastabas ir pasiūlymus
1.	Piliečių teisių gynimo asociacija „Mūsų teisė“ 2021-02-09 gauta el.paštu	8 ir 10 punktai	<p>„ Minėtas įsakymas dar nėra įsigaliojęs. <...></p> <p>1. Teisiškai šie "Atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusių pelenų ir šlako tvarkymo reikalavimai" negali būti patvirtinti anksčiau nei nurodomi "Minimalūs reikalavimai dulkėtumui..", kurie dar tik įsigalios. Pažymėtina, kad šie "Minimalūs reikalavimai dulkėtumui.." negali būti taikomi po atliekų deginimo likusiam šlakui ar pelenams. Nes nurodytuose reikalavimuose numatytos įvairios kitos birios medžiagos (tame tarpe ir smėlis, žvyras) , bei paminėti pelenai, suodžiai, šlakas ir kt., kur neapibrėžta, kad suodžiai, šlakas ar pelenai susidarę po atliekų deginimo įrengimų, o ne tarkim po biokuro deginimo (kas yra didelis skirtumas). Todėl jų reikalavimai negali būti taikomi po atliekų deginimo įrengimų likusiems pelenams ir šlakui.</p> <p>2. Siūlome alternatyvų variantą. Šiuos "Minimalius reikalavimus dulkėtumui.." iš šio akto naikinti, o šiuose reikalavimuose papildyti kitais reikalavimais būtent po deginimo likusiam šlakui ir pelenams. Taikyti atskirus reikalavimus vežimui, sandėliavimui ir krovai. Vežimas tik uždengtose transporto priemonėse, sandėliavimas - tik uždarose patalpose. Tokio šlako ir pelenų sandėliavimui atvirose erdvėse nepritariame (tas pažymėta ir punkte Nr.10) , išskyrus, jei jie (pelenai, šlakas) naudojami sąvartynų perdengimui. Jokiais kitais atvejais, jo sandėliavimas atvirose</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Minimalūs reikalavimai dulkėtumui mažinti laikant, kraunant, vežant palaidas kietąsias medžiagas¹ (toliau – Minimaliuose reikalavimuose dulkėtumui mažinti) įsigaliojo <u>2021 m. kovo 1 d.</u> Fiziniais ir juridiniams asmenims (toliau – veiklos vykdytojais), kurie iki šio įsakymo įsigaliojimo vykdė Minimaliuose reikalavimuose dulkėtumui mažinti nurodytą veiklą, šiuo įsakymu patvirtinti reikalavimai, išskyrus 9 punktą taikomi nuo <u>2021 m. gegužės 1 d.</u></p> <p>Planuojama, kad Atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusių nepavojingųjų pelenų ir šlako atliekų tvarkymo ir panaudojimo reikalavimai (toliau – Reikalavimai pelenams ir šlakui) įsigalios <u>2021 m. lapkričio 1 d.</u> Ši data nustatyta, atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatymo² 20 nuostatas, kad teisės aktai, kuriais keičiamos verslo sąlygos, turi įsigalioti gegužės 1 d. arba lapkričio 1 d., taip pat įvertinus tai, kad teisės akto projektas turi būti notifikuotas Europos Komisijoje. Minimaliuose reikalavimuose dulkėtumui mažinti nustatyta, kad taikomi veiklos vykdytojams, vykdančioms ūkinę veiklą, kurios metu laikomos,</p>

¹ Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2020 m. lapkričio 11 d. įsakymas Nr. D1-682 „Dėl Minimalius reikalavimus dulkėtumui mažinti laikant, kraunant, vežant palaidas kietąsias medžiagas patvirtinimo“(toliau – Minimalūs reikalavimai dulkėtumui).

² Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalis.

		<p>erdvėse negali būti leidžiamas. Pagal "Minimalius reikalavimus dulkėtumui.." tai atviroje erdvėje numatyta sanitarinė zonos yra vos 100m. Tai itin mažai, suvokiant, kad vos už 100 m gali stovėti mokykla ar sveikatingumo bazė, ar gyvenamas namas. O sustačius krūvas pagal vyraujančią vėją, visai nereikia, kad esant kitai vėjo kryptčiai - nenupūstų tų pelenų į mokyklos kiemą ar stadioną, kur vaikai sportuoja... To būti negali. Jei žvyruvi, smėliui tai tinka, tai pelenai ir šlakas - itin mažos frakcijos ir lengvi mišiniai, kurie lengvai dulka ir minėti "Minimalūs reikalavimai dulkėtumui.." neturėtų čia būti taikomi. Čia turėtų būti aiškiai apibrėžti ir taikytini būtent po atliekų deginimo likusiems pelenams ir šlakui" atskiri reikalavimai, nesuplakant su kitais biriais produktais."</p> <p>3. „išbraukti visai paryškintą teksto dalį, nes nebeturi prasmės pirmas teiginys, kad privalo būti apdorojami uždaroje patalpose su visais reikalavimais.“ (<i>Asmenims, vykdančioms ūkinę veiklą, kurios metu laikomi, kraunami ir (ar) vežami palaidi pelenai ir šlakas taikomi Minimalūs reikalavimai dulkėtumui mažinti laikant, kraunant, vežant palaidas kietąsias medžiagas, patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-682 „Dėl Minimalių reikalavimų</i>)</p>	<p>kraunamos ir (ar) vežamos palaidos kietosios medžiagos³. Palaidos kietosios medžiagos – laikant, kraunant, vežant galinčios dulkėti birios nesusapakuotos kieto pavidalo medžiagos: kietasis biokuras, kuro durpės, akmens anglis, metalų rūda, koksas, mineralinės trašos, smulkintas metalo laužas, statybinės medžiagos (keramzitas, skalda, smėlis, žvyras, anhidritas ir kt.), statybinės atliekos, maistinės ir pašarinės medžiagos, pelenai, suodžiai, šlakas ir kt.⁴ Kadangi sąvokos apibrėžime nėra nustatyta, kad palaidomis kietosiomis medžiagomis laikomos atitinkamos rūšies pelenai ir šlakas (pavyzdžiui, medienos kuro, naftos, atliekų deginimo ar pan.), laikytina, kad <u>teisės akte vartojama sąvoka apima visų rūšių pelenus ir šlaką, įskaitant atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusių nepavojingųjų pelenų ir šlako atliekų (toliau – pelenų ir šlako atliekos).</u></p> <p>Įvertinus tai, kad pelenams ir šlakui kontaktuojant su aplinkos krituliais gali susidaryti tirpiosiomis druskomis ir sunkiaisiais metalais užterštas filtratas, kuris patekęs į aplinką gali pakenkti gruntinio ir paviršinio vandens bei dirvožemio kokybei, papildomai siūloma nustatyti, kad prieš kelių tiesimo ar rekonstravimo darbus palaidos cheminės medžiagos laikymas ir krovimas gali būti vykdomas atviroje aikštelėje, kurios riba nutolusi didesniu kaip 100 m atstumu iki paviršinio vandens telkinio, šachtinio šulinio, požeminio vandens vandenvietės, įskaitant vandens išgavimo įrenginius. Siekiant sumažinti dulkių sklaidą, sklypo riba turi būti nutolusi didesniu kaip 250 m atstumu iki gyvenamojo pastato, negyvenamojo pastato ar inžinerinio statinio.</p> <p>Siūloma, kad pelenų ir šlako atliekų apdoravimo įrenginiai ir cheminės medžiagos gamintojo atvira aikštelė, kurioje laikomos palaidos cheminės medžiagos, turi būti su nelaidžia vandeniui danga arba</p>
--	--	---	---

³ Reikalavimų pelenų ir šlako tvarkymui 1 punktą.

⁴ Reikalavimų pelenų ir šlako tvarkymui 2.2 papunktis.

				<p>dugnu ir įrengtos, kad paviršinės nuotekos nuo jų nenutekėtų ant šalia esančių teritorijų ir ant jų nepatektų vanduo nuo šalia esančių teritorijų. Kai numatoma pelenų ir šlako atliekas ar palaidą cheminę medžiagą laikyti prieš statinių statybą, cheminės medžiagos laikymo atviroje aikštelėje vieta turi būti parinkta tokia, kad aikštelės neapsemėtų paviršiniai vandenys liūčių, potvynių metu.</p> <p>Minimaliuose reikalavimuose dulketumui mažinti nustatyti bendrieji reikalavimai palaidų kietųjų medžiagų laikymui, krovimui, vežimui. Pažymėtina, kad Minimaliuose reikalavimuose dulketumui nustatyta, kad palaidos medžiagos vežimas galimas tik transporto priemonėje su dengtu kebulu arba, jei ji atvira, užtengus (tentu ar kt.)⁵. Todėl papildomai nustatyti apribojimus Reikalavimuose pelenams ir šlakui vežimui pelenų ir šlako atliekų ar cheminės medžiagos, atitinkančios nustatytus nepavojingųjų pelenų ir šlako atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijus (toliau – cheminės medžiaga), nėra tikslinga.</p>
2.		19.2 papunktis	„Taisyti į "juridinis asmuo, turintis leidimus atlikti pelenų ir šlako apdorojimą" arba "asmuo, vykdančys ūkinę veiklą". Palikus tik "asmuo", suprantama, kad pelenų ir šlako apdorojimą galės vykdyti bet koks fizinis asmuo.“	Atsižvelgta iš dalies Patikslintas Reikalavimų pelenams ir šlakui 13 p. (buv. 7 p.). Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo 6 str. taršos ir TIPK leidimai išduodami <u>įmonėms</u> , ketinančios atlikti atliekų apdorojimą.
3.		19.3 papunktis	19.3 papunktis „Gal reikėtų įvardinti, kad visų metalų (įskaitant ir sunkiuosius metalus)“	Atsižvelgta iš dalies Nuostata (36.3 p.) patikslinta, išvardinant metalus, kurie turi didesnę poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai ir randami pelenuose ir šlake.
4.	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos 2021-02-09 Nr. (6)-1.7-1155	19.1 papunktis	„kadangi 19.1 punkte nurodyta, kad pelenus ir šlaką kaip statybinę medžiagą leidžiama naudoti betarpiškai gamtinėje aplinkoje (pvz. kelių sankasose ar namų pamatuose) 5 priede nurodytos eliuato <u>išplovimo ribinės vertės neturi būti didesnės</u> (ypač pH, arseno ir sulfatų) <u>už Nuotekų tvarkymo reglamente nurodytas medžiagų ribines koncentracijas (RK) į gamtinę</u>	Atsižvelgta iš dalies Reikalavimuose pelenams ir šlakui siūloma nustatyti arseno išplovimo ribinę vertę (50 µg/l) atsižvelgiant į Atliekų, priimtinių į inertinių atliekų sąvartynus, ribinės išplovimo vertes, nustatytas Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklėse ⁶ . Nustatyti kitų elementų

⁵ Minimalių reikalavimų dulketumui 16.3 papunktis.

⁶ Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymas Nr. 444 „Dėl Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“.

			aplinką, siekiant, kad toks panaudojimas netaptų gruntu ir vandenį teršiančia nekontroliuojama veikla“	išplovimo ribines vertes atsižvelgiant į Nuotekų tvarkymo reglamente nurodytas medžiagų ribines koncentracijas (RK) į gamtinę aplinką būtų neteisinga, nes šiame reglamente šios ribinės koncentracijos numatytos kitu tikslu ir nurodyta, kad RK yra ribinė didžiausia apskaičiuota, išmatuota arba planuojama medžiagos koncentracija, iki kurios šios medžiagos normuoti/kontroliuoti dar nereikia. O Nuotekų reglamente nurodytos didžiausios leistinos koncentracijos į gamtinę aplinką yra laisvesnės nei nurodytos Reikalavimuose pelenams ir šlakui.
5.	Audrius Piliponis 2021-02-12 el. paštu		„1 pelenai ir šlakas turi būti įvardijami kaip pavojingos atliekos. Jose galima rasti didžiąją dalį cheminių elementų, tame tarpe ir žmogui bei aplinkai labai pavojingų sunkiųjų metalų, kitų cheminių junginių, kurie sąveikaudami su aplinka (oru, vandeniui) gali tiesiogiai ir netiesiogiai patekti į maisto grandinę ir tuo pačiu į žmogaus organizmą;“	Neatsižvelgta Žr. paaiškinimą lentelės 18 eilutėje.
6.			„2. saugojimui nėra nustatytos apsaugos zonos tiek nuo gyvenamųjų vietų, tiek nuo laukų, kuriuose auginamos tam tikros kultūros, jau nekalbu apie Natura 2000 teritorijas; dar daugelis namų ūkių naudoja gruntinį šulinių vandenį ir toks atviras šių medžiagų saugojimas darytų tiesioginį poveikį jo taršai;“	Atsižvelgta iš dalies Žr. paaiškinimą lentelės 1 eilutėje.
7.			„3 . šlakas ir pelenai turėtų būti saugomi uždaruose patalpose, tik taip galima būtų išvengti jų patekimo į aplinką iki to momento, kol šios medžiagos bus surišamos su kitomis statybinėmis medžiagomis ir taip panaudojamos pramonėje. Pastarąjį dešimtmetį, ypač šaltuoju metų laiku, pastebimas kietųjų dalelių ore normų viršijimas, o tokių medžiagų atviras saugojimas tikėtina kad dar labiau padidintų oro taršą, kuri tiesiogiai siejama su kvėpavimo, širdies ir kraujagyslių ligomis.“	Atsižvelgta iš dalies Reikalavimuose pelenams ir šlakui siūloma nustatyti, kad pelenų ir šlako atliekų apdorojimas, įskaitant jų laikymą, turi būti vykdomas uždaruose įrenginiuose su įrengta dulkių filtravimo ir dujų pašalinimo sistema, kitu uždaru būdu arba atviruose įrenginiuose (atvirose aikštelėse), taikant Minimaliuose reikalavimuose dulkėtumui mažinti nustatytus reikalavimus. Pažymėtina, kad pelenų ir šlako atliekų apdorojimas – sendinimas turi būti atliekamas atviruose įrenginiuose (aikštelėse), kad pelenai ir šlakas tiesiogiai būtų veikiamas kritulių ir oro ir juose galėtų vykti cheminiai procesai, lemiantys pelenų stabilizavimąsi. Taip pat siūloma nustatyti, kad palaidų pelenų ir šlako atliekų ar cheminės medžiagos laikymas galės būti

				vykdomas tik uždaroje patalpoje su įrengta dulkių filtravimo ir dujų pašalinimo sistema arba kitu uždaru būdu. Palaidos cheminės medžiagos laikymas atviroje aikštelėje bus galimas tik vykdant statinių statybos darbus (iki 6 mėn.) arba cheminės medžiagos gamintojui laikant savo teritorijoje cheminę medžiagą iki jos pateikimo rinkai (iki 1 mėn.).
8.	UAB „Kauno švara“ 2021-02-17 raštas Nr. (SB) E2S-25	12 punktas	<p>“Vykdant pelenų ir šlako apdorojimo veiklą bei atliekant pelenų ir šlako tyrimus tiek iki sendinimo, tiek ir po sendinimo proceso, yra nustatyta, kad cheminių medžiagų sudėtis ir jų kiekiai iš esmės nepasikeičia. Todėl nėra pagrįsta ir ekonomiškai nustatyti griežtą reikalavimą dėl pelenų ir šlako tyrimų atlikimo galimybės tik po sendinimo periodo ir turi būti palikta teisė atliekų tvarkytojo pasirinkimu atlikti tyrimus pelenų ir šlako apdorojimo metu dar iki sendinimo ar sendinimo metu. Taip pat turėtų būti nustatyta išimtis, kad jeigu iki sendinimo ar sendinimo metu atliktų tyrimų rezultatų pagrindu pelenai ir šlakas gali būti naudojami Reikalavimų 13 punkte numatyti veiklai ar pelenai ir šlakas gali būti laikomi atitinkančiais Reikalavimų 19 punkte nustatytus kriterijus, pelenų ir šlako sendinimas ar pradėto sendinimo tęsimas iki 3 mėnesių periodo pabaigos nėra privalomas.</p> <p>Taip pat šiame punkte pateikta nuoroda į 1 lentelę, tačiau Reikalavimo projekto prieduose esančios lentelės nėra sunumeruotos ir lieka neaišku, kuria konkrečiai lentele turi būti vadovaujama, todėl siūlytina pateikti nuorodą į konkretų Reikalavimų projekto priedą. Atsižvelgiant į tai, siūlome Reikalavimų projekto 12 punktą pakeisti taip:</p> <p>„12. Pelenų ir šlako sendinimas turi būti vykdomas kaupuose ne trumpiau kaip 3 mėnesius nuo kaupo suformavimo. Pelenų ir šlako sendinimo kaupas turi būti specialiai pažymėtas, nurodant atliekos pavadinimą, atliekos kodą, sendinimo pradžios datą. Pelenų ir šlako sendinimo pradžia turi būti įregistruota ir pelenų ir šlako apdorojimo žurnale (1 priedas). Praėjus 3 mėnesių pelenų ir šlako sendinimo periodui, pelenų ir šlako tyrimais turi būti nustatyti jų rodikliai pagal 1 lentelėje Reikalavimų 5 priede</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies (atsižvelgta į technines pastabas)</p> <p>Reikalavimuose pelenams ir šlakui siūloma nustatyti reikalavimą pelenų ir šlako atliekų darytojui ne rečiau kaip kartą per 6 mėnesius atlikti neapdorotų pelenų ir šlako atliekų tyrimus prieš priimant sprendimą ar pelenų ir šlako atliekos bus vežamos šalinti arba perdirbti. Ribinės išplovimo vertės ir papildomų kriterijų ribinės vertės turi neviršyti Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklėse⁷ 2 priedėlio 3 ir 4 lentelėse nustatytų reikalavimų.</p> <p>Pažymėtina, kad sendinimo procesas padeda stabilizuoti mineralinę pelenų ir šlako frakciją veikiant atmosferos anglies dvideginiui CO₂ (karbonizavimas), pasišalinant vandens pertekliui ir vykstant oksidacijai. Sutrumpinti minimalų sendinimo terminą ar jo atsisakyti netikslinga, nes dėl sendinimo sulėtinamas cheminių medžiagų iššipovimas, mažinamas cheminės medžiagos dulkingumas.</p> <p>Praėjus sendinimo periodui, pelenų ir šlako atliekų tyrimais turės būti nustatyti cheminių medžiagų rodikliai pagal cheminei medžiagai nustatytus rodiklius ar Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklėse nustatytus reikalavimus.</p> <p>Reikalavimuose pelenams ir šlakui siūloma nustatyti, kad prieš šalinant pelenų ir šlako atliekas sąvartyne, jos turi būti apdorojamos, jei tai techniškai įmanoma ir jei</p>

⁷ Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444 „Dėl Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“.

			pateiktus rodiklius ir Reikalavimų 19.1, 19.2 ir 19.3 papunkčiuose nustatytus reikalavimus. Šiame punkte numatytas pelenų ir šlako sendinimas arba pradėto sendinimo vykdymas visą 3 mėnesių laikotarpį, nėra privalomas, jeigu iki sendinimo ar sendinimo metu atliktų pelenų ir šlako tyrimų rezultatų, nustatytų pagal aukščiau įvardytus rodiklius, pagrindu pelenai ir šlakas gali būti naudojami Reikalavimų 13 punkte numatytais veiklai arba pelenai ir šlakas gali būti laikomi atitinkančiais Reikalavimų 19 punkte nustatytus kriterijus.“	tai sumažina atliekų kiekį bei jų keliamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai (ši nuostata yra ir galiojančiame teisės akte).
9.	19 punktas	“Šių Reikalavimų tikslas turėtų būti nustatyti reikalavimus, kada pelenai ir šlakas gali būti naudojami statinių statyboje kaip statybinė medžiaga, statybinės medžiagos papildas arba pakaitalas, o kada – ne. Todėl šį punktą siūlome išdėstyti taip: „19. Apdorojus pelenus ir šlaką, laikantis reikalavimų, nustatytų Reikalavimų II skyriuje, pelenai ir šlakas gali būti naudojami statinių statyboje , jei atitinka šiuos visus kriterijus:“	Neatsižvelgta Atliekų tvarkymo įstatymo 3 ² straipsnis įpareigoja aplinkos ministrą nustatyti konkrečius atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijus atskiriems atliekų srautams.	
10.	19.4. papunktis	“Nenustatant nelaikymo atliekomis kriterijų, reikalavimas dėl cheminių medžiagų registracijos taptų neaktuali. Šiais Reikalavimais turėtų būti siekiama paskatinti pelenų ir šlako naudojimą. Todėl verta vadovautis šalių, turinčių ilgametę saugaus pelenų ir šlako naudojimo patirtį, pavyzdžiu. Saugus naudojimas užtikrinamas per nacionaliniuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus parametrus, kuriuos atitinkantys pelenai ir šlakas gali būti panaudojami statinių statyboje. Todėl siūloma Reikalavimų projekto 19.4 punktą išbraukti: „19.4. pelenai ir šlakas atitinka reikalavimus dėl cheminės medžiagos registracijos, nustatytus Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir cheminių mišinių įstatyme, išskyrus atvejus, kai pelenų ir šlako gaminama mažiau kaip 1 toną per metus, ar pelenų ir šlako registracijai suteikta išimtis produkto ir technologiniam tyrimui bei plėtrai pagal 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiančio Europos cheminių medžiagų	Neatsižvelgta Pelenų ir šlako atliekos, kurios nebelaikomos atliekomis, laikomos cheminėmis medžiagomis, todėl jiems taikoma REACH reglamento ⁸ registracijos prievolė, jeigu pelenų ir šlako pagaminama 1 t ar daugiau per metus. REACH reglamentas taikomas tiesiogiai, cheminių medžiagų registracijos reikalavimai galioja nuo 2007 m. birželio 1 d. Taigi, nepriklausomai nuo to, ar registracija pagal REACH bus nustatyta Reikalavimuose pelenų ir šlako tvarkymui, kaip vienas iš pelenų ir šlako atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijų, ar ne, cheminė medžiaga bet kokių atveju privalės atitikti REACH reglamento reikalavimus. Atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijai nustatomi nacionaliniuose teisės aktuose ir valstybės narės nusprendžia, kurie kriterijai joms priimtinausi, įskaitant REACH reglamento registraciją.	

⁸ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiančio Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiančio Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB su visais pakeitimais (toliau – REACH reglamentas).

			<p>agentūrą, iš dalies keičiančio Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB su visais pakeitimais 9 straipsnį.“</p> <p>Priėmus pasiūlymą išbraukti 19.4 punktą, turės būti atsisakyta „cheminės medžiagos“ termino naudojimo pelenams ir šlakui šiuose punktuose: 21, 22, 23, V sk., 24.1, 29.2, 29.3, 29.6, 29.7, 30.</p> <p>Taip pat turės būti atsisakyti ir termino „cheminės medžiagos gamintojas“ šiuose punktuose: 19.2, 19.6, 19.7, 22, 23, 24, 27.”</p>	
11.		20 punktas	<p>„Šiame punkte nustatytas 6 mėnesių terminas nėra susietas su jokiais pelenų ir šlako kriterijais, nustatytais Reikalavimų 19 punkte, būtent kurie ir lemia tai, ar pelenai ir šlakas laikomi atliekomis ar nelaikomi atliekomis. Todėl nėra aišku, kuo remiantis numatytas būtent 6 mėnesių terminas ir kokie konkrečiai faktoriai lemia tai, kad pelenai ir šlakas nebegali būti naudojami statinių statybai suėjus šiam terminui.</p> <p>Todėl siūlome Reikalavimų projekto 20 punkto apskritai atsisakyti arba vietoj 6 mėnesių termino nustatyti aiškius ir konkrečius pelenų ir šlako laikymo atliekomis, jeigu jie nėra panaudoti statinių statybai, kriterijus, suderintus su Reikalavimų 19 punkto nuostatomis ir jame nustatytais kriterijais.</p> <p>Konkrečiai siūlome šiuose Reikalavimų projekto 20 punkto pakeitimus:</p> <p>„20. Nepanaudoti statinių statyboje per 6 mėnesius nuo atitikties deklaracijos, nurodytos 24.1 papunktyje, patvirtinimo, pelenai ir šlakas laikomi atliekomis.“</p> <p>ARBA</p> <p>„20. Pelenai ir šlakas negali būti panaudoti statinių statybai, jeigu po atitikties deklaracijos, nurodytos 24.1 papunktyje, patvirtinimo paaiškėja, kad pelenai ir šlakas nebeatitinka visų šių Reikalavimų 19 punkte nustatytų kriterijų.“</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Atviroje aikštelėje laikomos palaidos cheminės medžiagos laikymo terminas iki jo panaudojimo apribotas siekiant užtikrinti, kad ilgalaikis cheminės medžiagos laikymas neturėtų poveikio aplinkai. Reikalavimuose pelenams ir šlakui siūloma nustatyti, kad nepanaudota pagal nustatytą paskirtį per 6 mėnesius nuo atitikties deklaracijos patvirtinimo palaida cheminė medžiaga, laikoma atviroje aikštelėje, būtų pripažinta atliekomis. Esant objektyvioms aplinkybėms, numatyta termino pratęsimo galimybė dar 3 mėnesiams.</p>
12.	Arvydas Vasiliauskas, 2021-02-03 el. paštas		<p>„mano siūlymas prie sąvokų aprašyti kas yra atliekų deginimo įrenginiai ir kas yra bendro atliekų deginimo įrenginiai. Papildymas leistų iškart suprasti kam taikomi tvarkymo reikalavimai“</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Šios sąvokos nustatytos Atliekų deginimo aplinkosauginiuose reikalavimuose, todėl papildyta:</p> <p>„4.4. kitos Reikalavimuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Atliekų</p>

				deginimo aplinkosauginiuose reikalavimuose, patvirtintuose aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 699 „Dėl Atliekų deginimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo“ ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose aplinkos apsaugą, atliekų tvarkymą ir statinių statybą, nustatytas sąvokas.“
13.	UAB „Fortum Heat Lietuva“, 2021-02-17 raštas Nr. SH-5	12 p.	Dėl sendinimo trukmės. Siūlome 3 mėnesių pelenų ir šlako sendinimo laikotarpį taikyti kaip rekomendaciją, kadangi pelenai ir šlakai jau iki apdorojimo yra sendinami (pavyzdžiui priklausomai nuo oro sąlygų sendinimo procesas galėtų būti ilgesnis ar trumpesnis nei 3 mėnesiai). Bet kokiu atveju pelenai ir šlakas, norinti juos panaudoti, turi atitikti aplinkosauginius reikalavimus, nepriklausomai nuo sendinimo proceso trukmės. Rekomenduojame vietoje žodžių „nurodant atliekos pavadinimą“ naudoti „ nurodant sendinamos medžiagos pavadinimą “, nes ar pelenai ir šlakai priskiriami atliekoms ar ne sprendžiama tik pagal nustatytas išplovimo rodiklių vertes, kurių ribinės vertės pateikiamos 5-tame priede, todėl šiame etape vadinti pelenus ir šlaką atliekomis nėra tinkama. Trūksta lentelės. Prašome patikslinti nuorodą į rodiklių lentelę, pakeičiant: „...rodikliai pagal 5 priede pateiktus rodiklius ...“	Atsižvelgta iš dalies (atsižvelgta į technines pastabas) Žr. paaiškinimą lentelės 8 eilutėje. Nustatyti, kad nurodomas „sendinamos medžiagos pavadinimą“ nėra pagrindo, nes pelenų ir šlako atliekos nelaikomos atliekomis jei atitinka visus Reikalavimuose pelenams ir šlakui išdėstytus atliekos nebelaikymo kriterijus, įskaitant atitikties deklaracijos patvirtinimą.
14.		19 p.	Siūlome vietoje „nelaikomi atliekomis“ taikyti „ gali būti panaudojami statinių statyboje ir statybos produktų gamybai “. Šio dokumento tikslas turėtų būti ne pelenų ir šlako laikymas/nelaikymas atliekomis, bet tai kada jie gali būti panaudojami statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje ir kada ne. Tais atvejais, kai negalima pelenų ir šlako panaudoti statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje, jie yra šalinami kaip atliekos.	Neatsižvelgta Žr. paaiškinimą lentelės 9 eilutėje.
15.		19.2 p.	Pelenai ir šlakas nėra cheminė medžiaga, nes Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/12/EB nurodyta, kad cheminė medžiaga — natūralus arba gamybos proceso metu gautas cheminis elementas ir cheminių elementų junginys, o pelenai ir šlakas nėra tai (cheminis elementas ar jų junginys). Siūlome išbraukti apibrėžimą „(toliau – cheminės medžiagos “	Neatsižvelgta Pelenai ir šlakas yra įtraukti į Europos <u>esamų komercinių cheminių medžiagų sąrašą (EINECS)</u> , pvz., <u>EB Nr. 931-322-8</u> , kuriame tam tikros sudėtinės medžiagos gali būti pateikiamos viename įrašė. Pelenai laikomi UVCB medžiagomis (nežinomos ar kintamos

		<p>gamintojas)“ ir atitinkamai pakeisti kitus punktus, kuriuose naudojama sąvokos „cheminės medžiagos gamintojas“ ir „cheminė medžiaga“.</p> <p>Siūlome pakoreguoti punktą po žodžių „vadovaudamasis Statybos įstatymu“ išbraukiant žodžius „ar 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 305/2011, kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos ir panaikinama Tarybos direktyva 89/106/EEB (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 305/2011)“ ir išbraukti iš punkto tekstą nuo žodžių „Darnios srities...“, kadangi šie reikalavimai nurodyti 2018 m. birželio 27 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-601 patvirtintame Reglamentuojamų statybos produktų sąraše ir išdėstyti šį punktą sekančiai:</p> <p>„19.2. asmuo, vykdęs pelenų ir šlako apdorojimą, vadovaudamasis Statybos įstatymu ir Reglamentuojamų statybos produktų sąrašu, siuntai parengia ir patvirtina darniosios ar nedarniosios sričių statybos produkto, tiekiamo Lietuvos rinkai, eksploatacinių savybių deklaraciją.“</p>	<p>sudėties medžiagos, sudėtiniai reakcijų produktai ar biologinės medžiagos)⁹, kurios gali būti registruojamos pagal REACH reglamentą kaip viena ta pati medžiaga, nepaisant jų kintamos sudėties, jei jų pavojingos savybės skiriasi nežymiai ir jas galima vienodai klasifikuoti.</p> <p>Taigi pelenai atitinka REACH reglamento 3 str. 1 dalies sąvoką: „cheminė medžiaga — natūralus arba gamybos proceso metu gautas cheminis elementas ir cheminių elementų junginys, įskaitant priedus, reikalingus jo stabilumui išlaikyti, ir priemaišas, atsirandančias gaminant, išskyrus tirpiklius, kurie gali būti atskirti nedarant poveikio medžiagos stabilumui ar nepakeičiant jos sudėties ir yra cheminė medžiaga.</p> <p>Kadangi pelenai yra UVCB medžiaga, jie sudaryti iš kelių ar net keliolikos skirtingų oksidų (cheminių elementų junginių): CaO, SiO₂, K₂O, SO₃, P₂O₅ ir kt. Pateikiame pelenų identifikacijos pavyzdį: https://www.vgb.org/vgbmultimedia/SIP_ashes+%28residues%29+coal_09_2010-p-4350.pdf.</p>
16.	19.4 p.	<p>Siūlome panaikinti punktą. Bendra pastaba punktui: Europos atliekų degintojų konfederacijos (CEWEP) duomenimis pasaulyje (išskyrus Olandiją) nėra tokios patirties, kad pelenus ir šlaką siekiant panaudoti statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje būtų reikalaujama turėti REACH registraciją. Pelenų ir šlako panaudojimo statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje lyderės Danija, Prancūzija, Vokietija, Suomija (panaudojimo kiekis 70–100 % ir taikymo patirtis – >10 metų) nekelia reikalavimo REACH registracijai ir taikymą reglamentuoja nacionaliniais techniniais normatyviniais dokumentais. Siūlome Lietuvai taip pat sekti šiuo pavyzdžiu ir nekelti reikalavimo dėl REACH registracijos. Pelenų ir šlako taikymo galimybę statinių statyboje ir statybos produktų</p>	<p>Neatsižvelgta Žr. paaiškinimą lentelės 10 eilutėje.</p>

⁹ Detaili informacija apie medžiagos identifikaciją pateikiama 2017 m. gegužės mėn. (Versija 2.1) Europos cheminių medžiagų rekomendacijose dėl cheminių medžiagų identifikavimo ir pavadinimo joms suteikimo pagal REACH ir CLP reglamentų reikalavimus https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/substance_id_lt.pdf/8cbe2239-9522-486b-8873-00f90c3e7391

			<p>gamyboje aplinkosauginiu atžvilgiu apsprendžia šie reikalavimai, kuriuose pateikiamos ribinės iššiplovimų vertės (REACH registracija nesprenžia aplinkosauginių klausimų).</p> <p>Pabrėžtina, kad REACH registracijos reikalavimas pelenams ir šlakui yra perteklinis ir žalingas siekiant įgyvendinti Lietuvos įsipareigojimus Europos komisijai dėl žiedinės ekonomikos principų taikymo ir sąvartynuose šalinamų atliekų kiekio mažinimo.</p>	
17.	19.7 ir 20 p.	<p>Siūlome šių punktų atsisakyti, nes pelenai ir šlakas, tenkinantys šiuose reikalavimuose pateiktas iššiplovimų vertes, nebeturi žalingo poveikio aplinkai ir gali būti bet kada panaudojami statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje (kaip tai daroma su kitomis statybinėmis medžiagomis, pavyzdžiui, iškastu smėliu, žvyru ir pan.). Be to, atlikti moksliniai tyrimai rodo, kad laikui bėgant pelenų ir šlako savybės tik dar labiau gerėja (jis dar labiau stabilizuojasi), todėl šiuose punktuose minimų reikalavimų taikymas yra perteklinis.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad Atliekų tvarkymo įstatyme¹⁰ nurodyta, kad, nustatant konkrečius atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijus atskiriems atliekų srautams, laikomasi sąlygos, kad tokiai medžiagai ar daiktui egzistuoja rinka ar paklausa.</p> <p>Reikalavimuose pelenams ir šlakui siūloma nustatyti vieną iš atliekų nebelaikymo kriterijų, kad cheminės medžiagos gamintojas turi pats panaudoti cheminę medžiagą pagal nustatytą paskirtį arba pateikti rinkai per 1 mėnesį nuo atitikties deklaracijos, patvirtinimo. Šis reikalavimas nustatytas, siekiant užtikrinti efektyvią aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, kad atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginiuose nebūtų kaupiama neturinti rinkoje paklausos produkcija, kurios vizualiai negalima atskirti nuo pelenų ir šlako atliekų.</p> <p>Atviroje aikštelėje laikomos palaidos cheminės medžiagos laikymo terminą iki jo panaudojimo siūloma apriboti siekiant užtikrinti, kad ilgalaikis cheminės medžiagos laikymas neturėtų poveikio aplinkai. Siūloma nustatyti, kad nepanaudota pagal nustatytą paskirtį per 6 mėnesius nuo atitikties deklaracijos patvirtinimo palaida cheminė medžiaga, laikoma atviroje aikštelėje, būtų pripažinta atliekomis. Esant objektyvioms aplinkybėms, numatyta termino pratęsimo galimybė dar 3 mėnesiams.</p>	

¹⁰ Atliekų tvarkymo įstatymo 3² straipsnio 2 dalis.

18.	Seimo narė Ligita Girskienė 2021-02-17 raštas Nr. SN(G9)-S-2		„teikiu pasiūlymą Aplinkos ministrui poįstatyminiais teisės aktais nustatyti, kad atliekų deginimo metu atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidare pelenai ir šlakas būtų reglamentuoti kaip pavojinga atlieka.“	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atliekų tvarkymo taisyklėse¹¹, nustatyta, kad atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusios dugno pelenų ir šlako atliekos, garo katilų dulkių atliekos gali būti priskiriamos <u>nepavojingosioms atliekoms</u> (taikomi Atlieku tvarkymo taisyklių 1 priede nustatyti atliekų sąrašo kodai 19 01 12 ir 19 01 16) arba <u>pavojingosioms atliekoms</u>¹² (taikomi Atlieku tvarkymo taisyklių 1 priede nustatyti atliekų sąrašo kodai 19 01 11, 19 01 15).</p> <p>Pažymėtina, kad pelenų ir šlako atliekų kodai nurodyti Atlieku tvarkymo taisyklių 1 priede atitinka 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendime 2014/955/ES, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimo 2000/532/EB nuostatos dėl atliekų sąrašo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB, nurodytus atliekų kodus.</p> <p>Vertinant atliekų pavojingąsias savybes taikomi 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1357/2014, kuriuo pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas (toliau – Reglamentas Nr. 1357/2014), III priede (toliau – III priedas) nustatyti kriterijai.¹³</p> <p>Atliekų klasifikavimo techninėmis gairėse¹⁴ aprašyti konkretūs pavojingųjų savybių nustatymo metodai. Už atliekų priskyrimą pavojingosioms ar nepavojingosioms atliekoms atsakingi atliekų turėtojai¹⁵. Atlieku tvarkymo taisyklėse nustatyta, kad</p>
-----	--	--	--	--

¹¹ Atlieku tvarkymo taisyklės, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atlieku tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Atlieku tvarkymo taisyklės) 1 priedas.

¹² Atlieku tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 54 punkte nustatyta, kad „Pavojingosios atliekos – atliekos, kurios pasižymi viena ar keliomis pavojingomis savybėmis, nurodytomis 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1357/2014, kuriuo pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas, III priede ir 2017 m. birželio 8 d. Tarybos reglamento (ES) 2017/997, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB III priedo nuostatos dėl pavojingos savybės HP 14 „ekotoksiškumas“.

¹³ Atlieku tvarkymo taisyklių 1 priedo 1 punktas.

¹⁴ 2018 m. balandžio 9 d. Komisijos pranešimas 2018/C 124/01 Atlieku klasifikavimo techninės gairės, <http://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/atliekos/atlieku-klasifikavimas>.

¹⁵ Atlieku tvarkymo įstatymo 7¹ straipsnis; Atlieku tvarkymo taisyklių 74–77 punktai.

				<p>įmonės, identifikuodamos pavojingąsias atliekas, turi vadovautis šių taisyklių 1 priedo 2 punktu¹⁶. Nepavykus atliekų identifikuoti šių taisyklių 1 priedo 2 punkte nurodytais būdais, atliekų turėtojas turi atlikti pavojingųjų atliekų sudėties ir savybių laboratoriniai tyrimus¹⁷.</p> <p>Vilniaus Gedimino technikos Kelių tyrimo instituto paaiškinime¹⁸ nurodyta, kad „Vilniaus Gedimino technikos universiteto Aplinkos inžinerijos fakulteto Aplinkos apsaugos instituto rengtoje ataskaitoje „Komunalinių atliekų deginimo pelenų ir šlako panaudojimo kelio dangai aplinkosauginiai tyrimai“ (toliau – Ataskaita) minimas plačiai žinomas faktas, kad deginant komunalines atliekas susidaro sunkieji metalai. Tačiau Ataskaitoje niekaip nėra konstatuojama, jog atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidarę pelenai ir šlakas yra pavojingi žmonių sveikatai ir aplinkai, jei yra tenkinamos metalų išplovimo ribinės vertės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. D1-805 <...>.“</p> <p>„Ataskaitoje pateikiami tyrimai buvo atlikti siekiant nustatyti ar dėl tam tikrų priežasčių (pavyzdžiui, transporto priemonių apkrovų poveikio) susmulkėjus pelenų ir šlako dalelėms padidėtų metalų iššiplovimas. Ataskaitos išvadose nurodoma, kad „Palyginus smukius 0–2 mm frakcijos ir 2016 m. stambesnės 0–4 mm frakcijos tyrimų rezultatus pagal cheminę (elementinę ir oksidinę) sudėtį ir pagal iššiplovimo\eliuato parametrus, galima teigti, kad akivaizdžių skirtumų nepastebėta.“</p> <p>Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų 7 str. 2 d. nustatyta, kad valstybė narė atliekas gali laikyti pavojingomis, net</p>
--	--	--	--	---

¹⁶ Atliekų tvarkymo taisyklių 75 punktas.

¹⁷ Ten pat, 76 punktas.

¹⁸ Vilniaus Gedimino technikos Kelių instituto 2021-03-23 d. raštas Nr. 10.6-0353-10.20 E-3250 „Dėl atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusių pelenų ir šlako“

				<p>jeigu jos nėra įtrauktos į atliekų sąrašą, <u>kai tos atliekos turi vieną ar daugiau III priede išvardytų savybių.</u> Valstybė narė nedelsdama apie visus tokius atvejus informuoja Europos Komisiją ir suteikia Europos Komisijai visą su tuo susijusią informaciją. Atsižvelgiant į gautus pranešimus, sąrašas peržiūrimas siekiant nuspręsti dėl jo patikslinimo.</p> <p>Įvertinus tai, kad nėra pagrįstų įrodymų, kad <u>visos atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusios dugno pelenų ir šlako atliekos, garo katilų dulkių atliekos turi vieną ar daugiau III priede išvardytų savybių pripažinti jas pavojingosiomis atliekomis nėra pagrindo.</u> Pažymėtina, kad Reikalavimai pelenams ir šlakui nustato tik atliekų deginimo ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusių <u>nepavojingųjų pelenų ir šlako atliekų</u> tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimus ir nelaikymo atliekomis kriterijus.</p>
19.	Aplinkos apsaugos agentūra 2021-02-18 raštas (30.4)-A4E-1936		„1. Įsakymo projekte siūlome numatyti pereinamąjį laikotarpį (iki 1 metų), per kurį esami pelenų ir šlako apdorojimo įrenginiai galėtų pasirengti Reikalavimuose nustatytų reikalavimų įgyvendinimui.“	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Numatytas pereinamasis laikotarpis, siūloma, kad Reikalavimai pelenams ir šlakui įsigaliotų <u>2021 m. lapkričio 1 d.</u> Ši data nustatyta, atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatymo¹⁹ 20 nuostatas, kad teisės aktai, kuriais keičiamos verslo sąlygos, turi įsigalioti gegužės 1 d. arba lapkričio 1 d., taip pat įvertinus tai, kad teisės akto projektas turi būti notifikuotas Europos Komisijoje. Reikalavimais pelenų ir šlako tvarkymui nenustatomos papildomos sąlygos atliekų apdorojimui, todėl ilgesnį pereinamąjį laikotarpį nustatyti veiklos vykdytojams, eksploatuojantiems pelenų ir šlako apdorojimo įrenginius, nėra tikslinga.</p>
20.		20 p.	7. Reikalavimų 20 punkte nurodyta, kad „nepanaudoti statinių statyboje per 6 mėnesius nuo atitikties deklaracijos, nurodytos 24.1 papunktyje, patvirtinimo, pelenai ir šlakas laikomi atliekomis“. Dėl šios nuostatos taikymo, praėjus 6 mėnesių terminui, pelenų ir šlako atliekomis gali būti perpildyti ne tik šių atliekų apdorojimo įrenginiai, bet ir statyb vietės, kuriose nespėta tikslingai panaudoti perdirbtos medžiagos. Siekiant išvengti	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atliekų apdorotoją, kuris perduoda cheminę medžiagą, naudotojui (gavėjui), neturime teisinio pagrindo įpareigoti atlikti cheminės medžiagos panaudojimo kontrolę. Siūloma nustatyti, kad „cheminės medžiagos gamintojas, kuris pirmą kartą panaudoja cheminę medžiagą, kuri nebuvo pateikta rinkai, arba kuris</p>

¹⁹ Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalis.

			atliekų tvarkymo įrenginių perpildymo atliekomis, siūlome nurodyti papildomą pelenų ir šlako nebelaikymo atliekomis sąlygą, kad pelenai ir šlakas tampa produktu tik tuomet, kai atsiranda jų naudotojas (pirkėjas), kuris turi dokumentus, patvirtinančius teisėtą „cheminės medžiagos“ panaudojimą (pvz., statinio projektą, kuriame numatytas šlako ir pelenų panaudojimas). Produktu gali tapti tik perduodamas naudojimui pelenų ir šlako kiekis, kuris atitinka dokumentuose nurodytą kiekį. Iki šlako ir pelenų perdavimo jų naudotojui, jie laikomi atliekų tvarkymo įrenginyje kaip atliekos, pagal atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus.	pateikia cheminę medžiagą rinkai pirmą kartą, turi užtikrinti, kad ji atitiktų teisės aktų, taikomų cheminėms medžiagoms ir statybos produktams, reikalavimus“.
21.			„8. Reikalavimuose nėra numatyta, ar iš produkto atliekomis tapę pelenai ir šlakas vėl gali būti perdirbami į produktą – „cheminė medžiaga“?“	Atsižvelgta iš dalies Reikalavimuose pelenams ir šlakui neapribota teisė cheminės atliekos gamintojui, susigražinus nepanaudotus pelenus ir šlaką, dar syki parengti ir patvirtinti atitikties deklaraciją kitam siuntos gavėjui, jei cheminė medžiaga atitinka nustatytus kriterijus. Siūloma nustatyti, kad cheminės medžiagos gamintojas gali parengti ir patvirtinti tos pačios cheminės medžiagos siuntos atitikties deklaraciją tam pačiam siuntos gavėjui tik vieną kartą.
22.			„26. Reikalavimų 4 priede siūlytume pasitikrinti, ar nurodyti Jungtinių Amerikos valstijų EPA metodai galioja, arba jų iš viso atsisakyti.“	Atsižvelgta
23.	UAB Vilniaus kogeneracinė jėgainė 2021-02-17 raštas Nr. VKJ_SD_2021-149	20 p.	„Atsižvelgiantį į statinių statybos darbų sezoniškumą nurodytas terminas gali būti per trumpas siekiant optimalaus produkto realizavimo. Taip pat 21 punkte nurodyta, jog nelaikomi atliekomis pelenai ir šlakas turi būti laikomi analogiškomis sąlygomis, kaip atliekomis laikomiems pelenams ir šlakui. Siūlomas pakeitimas „20. Nepanaudoti statinių statyboje per 12 mėnesių nuo atitikties deklaracijos, nurodytos 24.1 papunktyje, patvirtinimo, pelenai ir šlakas laikomi atliekomis.“	Atsižvelgta iš dalies Žr. paaiškinimą lentelės eilutėje Nr. 17
24.		17 p.	„Apribojama tyrimų atlikimo galimybė. Kyla klausimas, kodėl tyrimų negali atlikti Aplinkos apsaugos agentūros išduotą leidimą atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus (šiuo atveju, vandenyje/nuotekose)	Neatsižvelgta Pažymėtina, kad Aplinkos apsaugos agentūrai suteikta teisė išduoti, atnaujinti leidimus atlikti taršos šaltinių išmetamų ir (arba) išleidžiamų į aplinką teršalų ir

			<p>turinčios laboratorijos, kurios tyrimus atlieka 4 priede nurodytais metodais?</p> <p>Siūlomas pakeitimas „17. Pelenų ir šlako tyrimai, pagal 4 priede nurodytus metodus, turi būti atlikti pagal standartą LST EN ISO/IEC 17025:2018 „Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai“ akredituotose laboratorijose arba laboratorijose, turinčiose Aplinkos apsaugos agentūros išduotą leidimą atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus.“</p>	<p>teršalų aplinkos elementuose (ore, vandenyje, dirvožemyje) laboratorinius tyrimus ir (ar) matavimus²⁰. Tai neapima atliekų tyrimų.</p>
25.	Klaipėdos krašto bendruomenių asociacija 2021-02-17 raštas	7 p.	<p>„7 punkte numatyti reikalavimai pelenų ir šlako apdorojimui vykdančioms įmonėms. Aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnis numato, kad įmonės, ketinančios atlikti atliekų apdorojimą, perdirbančios laivus, ir įmonės, atliekų susidarymo vietoje pavojingas atliekas laikančios ilgiau kaip šešis mėnesius, o nepavojingąsias – ilgiau kaip vienus metus, turi gauti leidimus. Bendruomenė kelia abejones dėl šlako ir pelenų apdorojimo, kadangi šlako ir pelenų savybės po apdorojimo nesikeičia. Sutraiškius šlaką ir išėmus metalus, pati atliekos savybė nesikeičia, o sutraiškytas šlakas, sudaro daugiau lakaus peleno. Todėl, mūsų nuomone, ši veikla negali būti vertinama kaip apdorojimo ir siūlytume pakeisti šį punktą numatant kitą veiklą pagal galiojančius teisės aktus.“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atliekų apdorojimo įrenginyje pelenų ir šlako atliekos smulkinamos, vykdomas metalų atskyrimas, vėliau pelenų ir šlako atliekos kraunamos į kaupus ir sendinamos. Atskyrus metalus, keičiasi atliekų cheminė sudėtis, o sendinimo procesas padeda stabilizuoti mineralinę pelenų ir šlako frakciją, tai sumažina cheminių medžiagų išsiplovimą ir dulkingumą.</p> <p>Atliekų būsenos ar sudėties pakeitimas ir neorganinių medžiagų perdirbimas vadovaujantis Atliekų tvarkymo taisyklėmis²¹ priskiriamos atliekų naudojimo veikloms (atliekų kodai R5 ir R12). Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymu, atliekų naudojimas – veikla, kurios pagrindinis rezultatas yra atliekas sudarančių medžiagų naudojimas konkrečiai paskirčiai vietoj kitų medžiagų, arba veikla, kurios rezultatas yra atliekų paruošimas naudoti pagal tą paskirtį įmonėje arba visame ūkyje.</p>
26.		8 p.	<p>„8 punkte numatyta, kad „Pelenų ir šlako tvarkymo būdas ir priemonės turi nekelti neigiamo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai.<...> Prašome konkretizuoti, ką turima omenyje šiuo punktu, numatant, kad pelenų ir šlako tvarkymas, perdirbimas ir priemonės turi maksimaliai apsaugoti visuomenės sveikatą ir aplinką nuo neigiamo veiklos poveikio. Pelenai ir šlakas gali būti perdirbami tik uždaroje patalpoje, kuriose turi būti įrengti anglies filtrai, apsaugant visuomenės sveikatą ir aplinką nuo kenksmingų dulkių sklaidimo.“</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Reikalavimuose pelenams ir šlakui siūloma nustatyti, kad palaidos cheminės medžiagos laikymas galės būti vykdomas tik uždaroje patalpoje su įrengta dulkių filtravimo ir dujų pašalinimo sistema arba kitu uždaru būdu. Palaidų pelenų ir šlako atliekų ar cheminės medžiagos laikymas atviroje aikštelėje galimas tik vykdant statinių statybos darbus (iki 6 mėn.) arba</p>

²⁰ Aplinkos agentūros nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-385, 10.2.18 papunktis.

²¹ Atliekų tvarkymo taisyklių 2 priedo III skyrius 2 lentelė.

				<p>cheminės medžiagos gamintojui laikant savo teritorijoje cheminę medžiagą iki jos pateikimo rinkai (iki 1 mėn.), taikant Minimaliuose reikalavimuose dulketumui mažinti nustatytus reikalavimus.</p> <p>Įvertinus tai, kad pelenams ir šlakui kontaktuojant su aplinkos krituliais gali susidaryti tirpiosiomis druskomis ir sunkiaisiais metalais užterštas filtratas, kuris patekęs į aplinką gali pakenkti gruntinio ir paviršinio vandens bei dirvožemio kokybei, papildomai nustatyta, kad palaidos cheminės medžiagos laikymas ir krovimas gali būti vykdomas atviroje aikštelėje, kurios riba nutolusi didesniu kaip 100 m atstumu iki paviršinio vandens telkinio, šachtinio šulinio, požeminio vandens vandenvietės, įskaitant vandens išgavimo įrenginius. Siekiant sumažinti dulkių sklaidą, sklypo riba turi būti nutolusi didesniu kaip 250 m atstumu iki gyvenamojo pastato, negyvenamojo pastato ar inžinerinio statinio. Pelenų ir šlako atliekų apdorojimo įrenginiai ir cheminės medžiagos gamintojo atvira aikštelė, kurioje laikomos palaidos cheminės medžiagos, turi būti su nelaidžia vandeniui danga arba dugnu ir įrengtos, kad paviršinės nuotekos nuo jų nenutekėtų ant šalia esančių teritorijų ir ant jų nepatektų vanduo nuo šalia esančių teritorijų. Kai numatoma palaidas pelenų ir šlako atliekas ar cheminę medžiagą laikyti prieš kelių tiesimo ar rekonstravimo darbus, atliekų ar cheminės medžiagos laikymo atviroje aikštelėje vieta turi būti parinkta tokia, kad aikštelės neapsemėtų paviršiniai vandenys liūčių, potvynių metu.</p> <p>Siūloma, kad pelenų ir šlako atliekų apdorojimas, įskaitant jų laikymą, turi būti vykdomas uždaruose įrenginiuose su įrengta dulkių filtravimo ir dujų pašalinimo sistema, kitu uždaru būdu arba atvirose įrenginiuose (atvirose aikštelėse), taikant Minimaliuose reikalavimuose dulketumui mažinti nustatytus reikalavimus. Pažymėtina, kad pelenų ir šlako atliekų apdorojimas – sendinimas turi būti atliekamas atvirose įrenginiuose (aikštelėse) kad pelenai ir šlakas tiesiogiai būtų veikiamas kritulių ir oro ir juose galėtų vykti cheminiai procesai, lemiantys pelenų</p>
--	--	--	--	--

				stabilizavimąsi, todėl numatyti pelenų ir šlako apdorojimą tik uždaroje patalpose negalima.
27.			„ Prašome papildyti taisykles nauju punktu ir numatyti, kad Pelenai ir šlakas gali būti gabenami tik uždengtuose tentais konteineriuose, kad nebūtų teršiama aplinka juos gabenant.“	Atsižvelgta Siūloma nustatyti, kad pelenų ir šlako atliekų, palaidos cheminės medžiagos dulkių susidarymui ir (ar) dulkių sklaidai riboti kraunat, vežant palaidą cheminę medžiagą taikomi Minimaliuose reikalavimuose dulkėtumui mažinti nustatyti reikalavimai. Šiuose reikalavimuose nustatyta, kad „16.3. pakrovus transporto priemonę, medžiaga uždengiama (tentas ar kt.) ir vežama uždengta. Šis reikalavimas netaikomas transporto priemonei su dengtu kėbulu;“.
28.		9-10 p.	„9-10 punktuose numatyta, kad pelenai ir šlakas apdorojami „<...> atviruose įrenginiuose (pvz., atvirose aikštelėse), kuriuose pelenai ir šlakas natūraliai ir/ar dirbtinai drėkinami, siekiant, kad nebūtų dulkėjimo.“ Toks būdas realiai nevykdomas ir yra neefektyvus. Todėl, mūsų žiniomis, jokio realaus laistymo tokią veiklą vykdančiose įmonėse niekada nebuvo, o patikrinimų metu atliekų tvarkytojų įmonės teisinasi, jog laistymas vyksta ascenizacinės mašinos pagalba. Toks būdas yra laikinas ir nepatikimas. Todėl siūlome, kad šlako ir pelenų apdorojimas galėtų vykti tik uždaru būdu.“	Neatsižvelgta Žr. paaiškinimą, pateiktą lentelės eilutėje Nr. 26.
29.	Šimkų kaimo bendruomenė 2021-02-15 d. raštas	20 ir 7 punktai	„20 ir 7 punktai - numatyti skirtingi laikotarpiai, kada pelenai ir šlakas vėl tampa atlieka - mūsų nuomone, atsižvelgiant į praktines problemas, reikėtų nustatyti trumpesnį laikotarpį, kada pelenai ir šlakas jų nepanaudojus virsta atliekomis ir, kada įmonei, kuri laiko atliekas jų nepanaudodama, yra reikalingas leidimas. Siūloma numatyti 1 mėnesio terminą, nes per šį terminą tikrai įmanoma panaudoti atliekas jų nesandėliuojant.“	Neatsižvelgta Siūlomas terminas per trumpas vykdant didelės apimties kelių statybos ir rekonstravimo ar kitus statybos darbus. Siūloma nustatyti, kad per 6 mėnesius nuo atitikties deklaracijos patvirtinimo nepanaudota statinių statyboje palaida cheminė medžiaga (apimtų tik kelių statybą ir rekonstravimą, nes tik šiuo atveju siuntos gavėjui siūloma leisti laikyti atviroje aikštelėje (Įsakymo projekto 25 p.) būtų pripažinta atliekomis. Minimame punkte buvo nustatytas ne laikotarpis kada pelenai ir šlakas tampa vėl atlieka, o pateikiama nuostata, kad įmonė pelenų ir šlako susidarymo vietoje jas laikanti ilgiau kaip vienerius metus turi turėti leidimą, taip kaip numatyta Atliekų tvarkymo įstatyme.
30.		7 p.	7 punktas - prašome nurodyti minimalų kiekį, nuo kurio reikalingas leidimas (100 tonų), taip pat nurodyti, kad pelenai ir šlakas negali būti sandėliuojami, tvarkomi, maišomi teritorijose	Atsižvelgta iš dalies Vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo 6 punkto nuostatomis, leidimas atliekų apdorojimui reikalingas

			<p>arčiau kaip 1500 m. spinduliu iki gyvenamųjų aplinkų. Šlaką ir pelenus kuriuos siekiate legalizuoti, draudžiama naudoti kelio, aikštelių pagrindui ir kaip statybinę medžiagą šalia gyvenamųjų aplinkų, laikantis to pačio 1500 m. atstumo. Kadangi nėra ištirtas ilgalaikis poveikis aplinkai ir žmonių sveikatai. Šlakas ir pelenai kaip statybinė medžiaga namų statyboje, galėtų būti naudojama tik gavus NVSC pritarimą.“</p>	<p>visais atvejais, nepriklausomai nuo kiekio. Minimaliuose reikalavimuose dulkėtumui didelio dispersiškumo medžiagomis laikomos medžiagos, kurios priskiriamos S1 ir S2 dispersiškumo klasei; S3–S5 dispersiškumo klasėms priskiriamos arba pagal dispersiškumo klases nesuklasifikuotos medžiagos laikomos mažo dispersiškumo medžiagomis. Medžiagų dispersiškumo klasės, atsižvelgiant į Europos Komisijos informacinio dokumento dėl geriausių prieinamų gamybos būdų, kuriuos galima taikyti atsižvelgiant į laikomų medžiagų išmetamą teršalų kiekį, 8 priedą, pateiktos Minimalių reikalavimų dulkėtumui mažinti priede. Vadovaujantis minėta klasifikacija, pelenų ir šlako atliekos priskiriamos mažo dispersiškumo medžiagoms.</p> <p>Įvertinus tai, kad pelenams ir šlakui kontaktuojant su aplinkos krituliais gali susidaryti tirpiosiomis druskomis ir sunkiaisiais metalais užterštas filtratas, kuris patekęs į aplinką gali pakenkti gruntinio ir paviršinio vandens bei dirvožemio kokybei, papildomai nustatyta, kad palaidų pelenų ir šlako atliekų, cheminės medžiagos laikymas ir krovimas gali būti vykdomas atviroje aikštelėje, kurios riba nutolusi didesniu kaip 100 m atstumu iki paviršinio vandens telkinio, šachtinio šulinio, požeminio vandens vandenvietės, įskaitant vandens išgavimo įrenginius. Siekiant sumažinti dulkių sklaidą, sklypo riba turi būti nutolusi didesniu kaip 250 m atstumu iki gyvenamojo pastato, negyvenamojo pastato ar inžinerinio statinio. Pelenų ir šlako atliekų apdorojimo įrenginiai ir cheminės medžiagos gamintojo atvira aikštelė, kurioje laikomos palaidos cheminės medžiagos, turi būti su nelaidžia vandeniui danga arba dugnu ir įrengtos, kad paviršinės nuotekos nuo jų nenutekėtų ant šalia esančių teritorijų ir ant jų nepatektų vanduo nuo šalia esančių teritorijų. Kai numatoma palaidą cheminę medžiagą laikyti prieš statinių statybos darbus, cheminės medžiagos laikymo atviroje aikštelėje vieta turi būti parinkta tokia, kad aikštelės neapsemtų paviršiniai vandenys liūčių, potvynių metu.</p>
--	--	--	---	---

			Pažymėtina, kad pelenų ir šlako atliekos, cheminė medžiaga gali būti naudojama panaudoti statinių statyboje ar statybos produktų gamybai, tik jei atitinka techniniuose normatyviniuose dokumentuose, reglamentuojančiuose statinių statybą, nustatytus reikalavimus, cheminės medžiagos gamintojas turi patvirtinti produktui eksploatacinių savybių deklaraciją.
31.		„Šlakas, sandėliuojamas iki 6 mėn. nebus laikomas atlieka - argi tuo laikotarpiu jis bus kitos cheminės sudėties ir nekenks žmonių sveikatai, o jau po 6 mėn. taps atlieka kenksminga aplinkai ir žmonėms? Kaip ir minėjome šlakas ir pelenai, mokslo nėra ištirtas dėl ilgalaikio poveikio sveikatai. Leidus šlaką ir pelenus naudoti keliams, aikštelėms ir kaip statybinę medžiagą, ši atlieka niekada neišvažiuos iš Šimkų kaimo. Toks nesąžiningas verslas kaip UAB „Raguvilė“ visada norės pasiaiškinti, kad šis šlakas atvežtas vos prieš kelias dienas, taip neva nepažeisdamas 6 mėn. termino. Kaip pavyzdį pateiks kelias sąskaitas ir nebus įrankių sustabdyti šių atliekų naudojimą šalia gyvenamųjų aplinkų.“	Daugelyje ES šalių leidžiamas šlako ir pelenų, jei atitinka nustatytas sąlygas, plačiai naudojamas statinių statubos srityje. Nyderlandai, Jungtinė Karalystė ir Danija statybų sektoriuje panaudoja iki 100 proc. apdorotų nepavojingųjų atliekų ir šlako. Dažniausia taikymo sritis – kelių tiesimas, po to seka skirtingos žemės darbų formos (triukšmo barjerai, reljefo išlyginimas ir kt.), cemento gamyba ²² . Reikalavimų pelenų ir šlako tvarkymui tikslas – nustatyti pelenų ir šlako panaudojimo statinių statyboje reikalavimus, taip pat pelenų ir šlako atliekų nelaikymo atliekomis kriterijus, kuriuos atitikus jie galės būti panaudoti pagal statinių statyboje ar statybos produktų gamybai
32.		„Nėra atsakyta į klausimą, ar yra įvertintas ilgalaikis poveikis žmonių sveikatai, kuomet namas dalinai bus pastatytas naudojant šlaką kaip statybinę medžiagą? Patirtis rodo, kad verslininkai linkę apgaudinėti (vėl UAB „Raguvilė“ pvz. tai šlakas atsivežtas, eksperimentams prie gyvenamųjų namų, tai aikštės pagrindui, kur visos cheminės medžiagos pateks į gruntinius vandenį) ir nenurodys projekte, kokios medžiagos realiai bus naudojamos? Prašome atlikti studiją dėl šlako naudojimo gyvenamojoje aplinkoje ir ilgalaikio poveikio žmonių sveikatai nustatymo. Lietuva turi pavyzdį, kuomet namų stogai buvo dengiami asbestiniais stogais, kurie dabar yra pripažinti kenksmingais ir galintys sukelti vėžį. Kas gali garantuoti, kad situacija nepasikartos su šlaku ir pelenais, kurį siekiate pripažinti statybinę medžiagą. Kas prisiims moralinę, teisinę ir finansinę atsakomybę?“	Kaip jau buvo minėta aukščiau, dažniausia atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusių nepavojingųjų pelenų ir šlako panaudojimo įvairiose šalyse sritis – kelių tiesimas, po to seka skirtingos žemės darbų formos (triukšmo barjerai, reljefo išlyginimas ir kt.), cemento gamyba. Reikalavimuose pelenams ir šlakui siūloma nustatyti, kad skirti panaudoti statinių statyboje ir (arba) statybos produktų gamybai pelenų ir šlako atliekos ar cheminė medžiaga turi atitikti techniniuose normatyviniuose dokumentuose, reglamentuojančiuose statinių statybą, nustatytus reikalavimus. Pelenų ir šlako panaudojimas statinių statyboje turi būti numatytas statinio projekte. Statinio projektuotojas, rengdamas projektą privalo atsižvelgti į pelenų ir šlako gamintojo nurodytas savybes ir tinkamumą konkrečiam statiniui.

²² Utilisation of Incinerator Bottom Ash and Respective Legal Requirements in the EU, Norway and Switzerland

				Pažymėtina, kad VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcija 2019 m. atnaujindama du normatyvinius techninius dokumentus ²³ apibrėžė atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusiems pelenams ir šlakui keliamus techninius reikalavimus siekiant jį taikyti kelių tiesybos produktų gamybai kaip dirbtinį užpildą ir (arba) kaip nesurištąjį mišinį pagrindo sluoksniams be rišiklių įrengti.
33.			„Būtinybė šlakui taikyti LR aplinkos ministro 2020 m. lapkričio 11 d. Įsakymą Nr. D1- 682, manome yra netikslinga, nes 7 punkte įrašius atstumą 1500 m. spinduliu nuo gyvenamųjų patalpų, išspręs visas problemas susijusias su dulketumu ir kenksmingumu gyventojų sveikatai.“	Neatsižvelgta Žr. paaiškinimą, pateiktą lentelės eilutėje Nr. 30.
34.		15 p.	„15 punktas - siūlome papildyti, kad apie tyrimo rezultatus privalomai turi būti informuotas AAD.“	Neatsižvelgta Sukuriama bereikalinga administracinė našta verslui, su tyrimo rezultatais Aplinkos apsaugos departamento pareigūnai gali susipažinti įmonės patikrinimo metu.
35.		24 p.	„24 punktas - siūlome papildyti 24.4 papunkčiu kur, cheminės medžiagos gamintojas „privalo turėti Statybos produktų sertifikavimo centro arba standartizacijos departamento pažymą apie medžiagos tinkamumą naudoti statybose“.“	Neatsižvelgta Šiuo atveju medžiagos tinkamumą naudoti statybų sektoriuje patvirtina Eksploatacinių savybių deklaracija, kuri privaloma vadovaujantis 17 ir 36.1 p.
36.	VGTU Kelių tyrimo institutas 2021-02-15 d. raštas Nr. 10.6-0353-10.20 E-1353	I skyrius	„Rekomenduojame sąvokose papildomai įtraukti šias sąvokas: Nuosėdinių pelenų apdorojimas (arba apdoroti nuosėdiniai pelenai) – Nuosėdinių pelenų sendinimas (arba pasendinti nuosėdiniai pelenai) – „	Neatsižvelgta Reikalavimuose pelenams ir šlakui vartojamos sąvokos, nustatytos Atliekų tvarkymo taisyklių ²⁴ 1 priede. Šiose taisyklėse nustatyta, kad atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusioms dugno pelenų ir šlako nepavojingosioms atliekoms, garo katilų dulkių nepavojingosioms atliekoms taikomi Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priede nustatyti atliekų sąrašo kodai 19 01 12 ir 19 01 16). Pažymėtina, kad pelenų ir šlako atliekų sąvokos ir

²³ TRA UŽPILDAI 19, patvirtintą Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus 2019 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. V-110 „Dėl automobilių kelių užpildų techninių reikalavimų aprašo TRA UŽPILDAI 19 patvirtinimo“ ir TRA SBR 19, patvirtintą Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-191 „Dėl automobilių kelių nesurištųjų mišinių ir gruntų, naudojamų sluoksniams be rišiklių, techninių reikalavimų aprašo TRA SBR 19 patvirtinimo“.

²⁴ Atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“.

				kodai nurodyti Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priede atitinka 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendime 2014/955/ES , kuriuo iš dalies keičiamos Sprendimo 2000/532/EB nuostatos dėl atliekų sąrašo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB , nurodytus atliekų kodus.
37.	4.1 ir 4.2 p.	<p>„Rekomenduojame komunalinių atliekų deginimo metu susidarancias liekanas vadinti nuosėdiniais pelenais remiantis 2019 m. lapkričio 12 d. Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2019/2010 pateiktomis sąvokomis. Minėtame sprendime pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/75/ES pateikiamos geriausių prieinamų gamybos būdų (GPGB) išvados dėl atliekų deginimo (pranešta dokumentu Nr. C(2019) 7987).</p> <p>Taip pat atkreipiame dėmesį, kad pagal lietuvių kalbos žodyną šlakas yra (1) stikliška arba akmeniška medžiaga, susidaranti lydant metalus iš rūdos; (2) kietos liekanos, susidarancios sudeginus anglis, gargažė, išdagos. Tuo tarpu šiuo atveju liekanos susidaro komunalinių atliekų deginimo metu ir tai neatitinka nei (1) nei (2) apibrėžčių, todėl sąvokos šlakas vartojimas gali būti klaidinantis.“</p>	<p>Neatsižvelgta Žr. paaiškinimą, pateiktą lentelės eilutėje Nr. 36.</p>	
38.	9 p.	<p>„Kadangi tekste vartojamos sąvokos neapdoroti nuosėdiniai pelenai, apdoroti nuosėdiniai pelenai ir nuosėdiniai pelenai laikomi po apdoravimo, todėl rekomenduojame šias sąvokas taip pat apibrėžti šio dokumento pradžioje.“</p>	<p>Neatsižvelgta Žr. paaiškinimą, pateiktą lentelės eilutėje Nr. 36.</p>	
39.	12 p.	<p>„Rekomenduojame vietoje „nurodant atliekos pavadinimą“ naudoti „nurodant sendinamos medžiagos pavadinimą“, nes nuosėdinių pelenų priskyrimas atliekoms nustatomas pagal išplovimo rodiklių vertes, kurių ribinės vertės pateikiamos 5-tame priede, todėl šiame etape dar nėra aišku ar nuosėdiniai pelenai bus priskirti atliekai.“</p> <p>„Trūksta lentelės. Tikriausiai šioje vietoje nuoroda turėtų būti į 5-tą priedą, nes jame pateikiamos ribinės išplovimų vertės.“</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies Reikalavimuose pelenams ir šlakui siūloma nustatyti, kad pelenų ir šlako atliekos nebelaikomos atliekomis jei atitinka visus nustatytus atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijus, ne tik atitikus kriterijų dėl išplovimo rodiklių verčių.</p>	
40.	III skyrius	<p>„Rekomenduojame šiame dokumente įdėti schemą, kuri reprezentuotų, kada nuosėdiniai pelenai gali būti panaudojami statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje, o kada turi būti šalinami kaip atlieka. Tokia principinė schema ženkliai</p>	<p>Neatsižvelgta Pelenų ir šlako atliekų, nebelaikymo atliekomis kriterijai aiškiai ir detalai išdėstyti Reikalavimų pelenams ir šlakui 36 punkte.</p>	

		<p>palengvintų dokumento skaitymą ir suvokimą, apie procedūras ir reikalavimus būtinus siekiant nustatyti ar komunalinių atliekų deginimo metu susidarę nuosėdiniai pelenai gali būti naudojami statyboje.</p> <p>Pavyzdžiui, jei neapdoroti nuosėdiniai pelenai atitinka reikalavimus pagal LR AM ministro 2000 m spalio 18 d. įsakymą Nr. 444, tuomet yra priimami (sveriami, apskaitomi ir sandėliuojami kaupe), po to atliekamas neapdorotų nuosėdinių pelenų apdorėjimas įskaitant sendinimą, tuomet tikrinama ar tenkina šio dokumento reikalavimus ir jei taip, tai tokie nuosėdiniai pelenai gali būti panaudojami statinių statyboje ir statybos produktų gamybai.“</p>	
41.	16 p.	<p>„Atkreipiame dėmesį, kad išplovimo tyrimams eliuatas yra paruošiamas pagal skirtingus standartus priklausomai nuo to, kurioje valstybėje yra tiriama: Danijoje ir Lenkijoje taikomas EN 12457-1; Prancūzijoje, Italijoje ir Portugalijoje – EN 12457-2; Suomijoje – EN 12457-3; Austrijoje, Belgijoje, Vokietijoje ir Ispanijoje – EN 12457-4“</p>	<p>Neatsižvelgta Siekiant užtikrinti išplovimo tyrimų palyginamumą naudotinas vienas standartas.</p>
42.	19 p.	<p>„Rekomenduojame vietoje „nelaikomi atliekomis“ taikyti „gali būti panaudojami statinių statyboje ir statybos produktų gamybai...“.</p> <p>Rekomenduojame šias taisykles orientuoti ne į tai kuomet nuosėdiniai pelenai nelaikomi atliekomis, bet tai kokius kriterijus turi atitikti nuosėdiniai pelenai siekiant juos panaudoti statybai.</p> <p>Tik tais atvejais, kai nuosėdiniai pelenai neatitinka aplinkosauginių reikalavimų bei normatyviniai dokumentai nenumato pelenų panaudoti statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje, jie yra šalinami kaip atliekos.“</p>	<p>Neatsižvelgta Atliekų tvarkymo įstatymo 3² straipsnis įpareigoja aplinkos ministrą nustatyti konkrečius atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijus atskiriems atliekų srautams.</p> <p>Pelenų ir šlako nebelaikymo atliekomis kriterijus būtina nustatyti siekiant teisinio aiškumo, nes teisės aktai, reglamentuojantys cheminių medžiagų ir produktų reikalavimus taikomi tik tuomet, kai pelenai ir šlakas nebelaikomi atliekomis ir jiems netaikomi atliekų teisės aktų reikalavimai.</p>
43.	19.2 p.	<p>„Nuosėdiniai pelenai nėra cheminė medžiaga, nes Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/12/EB nurodyta, kad cheminė medžiaga — natūralus arba gamybos proceso metu gautas cheminis elementas ir cheminių elementų junginys, o nuosėdiniai pelenai nėra cheminis elementas ar jų junginys.</p> <p>Be to, papildomų sąvokų įvedimas komplikuoja viso dokumento sampratą.“</p>	<p>Neatsižvelgta Pelenai ir šlakas yra įtraukti į Europos esamų komercinių cheminių medžiagų sąrašą (EINECS), pvz., EB Nr. 931-322-8, kuriame tam tikros sudėtinės medžiagos gali būti pateikiamos viename įrašė. Pelenai laikomi UVCB medžiagomis (nežinomos ar kintamos sudėties medžiagos, sudėtiniai reakcijų produktai ar biologinės medžiagos)²⁵, kurios gali būti</p>

²⁵ Detaili informacija apie medžiagos identifikaciją pateikiama 2017 m. gegužės mėn. (Versija 2.1) Europos cheminių medžiagų rekomendacijose dėl cheminių medžiagų identifikavimo ir pavadinimo joms suteikimo pagal REACH ir CLP reglamentų reikalavimus

				<p>registruojamos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (toliau – REACH) kaip viena ta pati medžiaga, nepaisant jų kintamos sudėties, jei jų pavojingos savybės skiriasi nežymiai ir jas galima vienodai klasifikuoti.</p> <p>Taigi pelenai atitinka REACH reglamento 3 str. 1 dalies sąvoką: “cheminė medžiaga — natūralus arba gamybos proceso metu gautas cheminis elementas ir cheminių elementų junginys, įskaitant priedus, reikalingus jo stabilumui išlaikyti, ir priemaišas, atsirandančias gaminant, išskyrus tirpiklius, kurie gali būti atskirti nedarant poveikio medžiagos stabilumui ar nepakeičiant jos sudėties ir yra cheminė medžiaga.</p> <p>Kadangi pelenai yra UVCB medžiaga, jie sudaryti iš kelių ar net keliolikos skirtingų oksidų (cheminių elementų junginių): CaO, SiO₂, K₂O, SO₃, P₂O₅ ir kt. Pateikiu pelenų identifikacijos pavyzdį: https://www.vgb.org/vgbmultimedia/SIP_ashes+%28residues%29_coal_09_2010-p-4350.pdf</p>
44.	19.2 p.	„Šioje vietoje turėtų būti „...vadovaudamasis Statybos įstatymu ir Reglamentuojamų statybos produktų sąrašu...“		<p>Neatsižvelgta</p> <p>Reglamentuojamų statybos produktų sąrašė nėra nurodyta dugno pelenų ir šlako, yra tik „3.20 lakieji pelenai betonui“.</p>
45.	19.4 p.	„Europos atliekų degintojų konfederacijos (CEWEP) duomenimis pasaulyje (išskyrus Olandiją) nėra tokios patirties, kad nuosėdinius pelenus siekiant panaudoti statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje būtų reikalaujama turėti REACH registraciją. Nuosėdinių pelenų panaudojimo statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje lyderės Danija, Prancūzija, Vokietija, Suomija (panaudojimo kiekis 70–100 % ir taikymo patirtis – >10 metų) nekelia reikalavimo REACH registracijai ir taikymą reglamentuoja nacionaliniais techniniais normatyviniais dokumentais. Siūlome Lietuvai taip pat sekti šiuo pavyzdžiu ir numatyti, kad ši tvarka apsprendžia nuosėdinių pelenų taikymo galimybę statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje aplinkosauginiu atžvilgiu ir juose pateikti ribinės iššiplovimų		<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pelenai ir šlakas, kurie nebelaikomi atliekomis, laikomi cheminėmis medžiagomis, todėl jiems taikoma REACH reglamento registracijos prievolė, jeigu pelenų ir šlako pagaminama 1 t ar daugiau per metus. REACH reglamentas taikomas tiesiogiai ir cheminių medžiagų registracijos reikalavimai galioja nuo 2007 m. birželio 1 d. Taigi, nepriklausomai nuo to, ar registracija pagal REACH bus nustatyta, kaip vienas iš pelenų ir šlako nebelaikymo atliekomis kriterijų, ar ne, kai pelenai ir šlakas nebebus laikomi atliekomis, jie bet koku atveju privalės atitikti REACH reglamento reikalavimus. Atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijai nustatomi</p>

		vertės (REACH registracija nesprenžia aplinkosauginių klausimų). Pabrėžtina, kad REACH registracijos reikalavimas nuosėdiniam pelenam gali ilgam laikui sustabdyti Lietuvos įsipareigojimų Europos komisijai dėl žiedinės ekonomikos principų taikymo ir sąvartynuose šalinamų atliekų kiekio mažinimo įgyvendinimui.“	nacionaliniuose teisės aktuose ir Valstybės narės nusprendžia, kurie kriterijai joms priimtinausi, įskaitant REACH reglamento registraciją.
46.	19.7 ir 20 p.	„Rekomenduojame šių punktų atsisakyti, nes nuosėdiniai pelenai, tenkinantys šiuose reikalavimuose pateiktas išsiplovimų vertes, nebeturi žalingo poveikio aplinkai ir gali būti bet kada panaudojami statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje (kaip tai daroma su kitomis statybinėmis medžiagomis, pavyzdžiui, iškastu smėliu, žvyru ir pan.). Be to, atlikti moksliniai tyrimai rodo, kad laikui bėgant nuosėdinių pelenų savybės tik dar labiau gerėja (jis dar labiau stabilizuojasi), todėl šiuose punktuose minimų reikalavimų taikymas yra perteklinis.“	Neatsižvelgta Reikalavimuose pelenam ir šlakui siūloma nustatyti vieną iš atliekų nebelaikymo kriterijų, kad cheminės medžiagos gamintojas turi pats panaudoti cheminę medžiagą pagal nustatytą paskirtį arba pateikti rinkai per 1 mėnesį nuo atitikties deklaracijos, patvirtinimo. Šis reikalavimas nustatytas, siekiant užtikrinti efektyvią aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, kad atliekų naudojimo ir šalinimo įrenginiuose nebūtų kaupiama neturinti rinkoje paklausos produkcija, kurios vizualiai negalima atskirti nuo pelenų ir šlako atliekų. Pažymėtina, kad Atliekų tvarkymo įstatyme ²⁶ nurodyta, kad, nustatant konkrečius atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijus atskiriems atliekų srautams, laikomasi sąlygos, kad tokiai medžiagai ar daiktui egzistuoja rinka ar paklausa. Siūloma nustatyti, kad atviroje aikštelėje laikomų pelenų ir šlako laikymo terminas iki jo panaudojimo statinių statyboje apribotas siekiant užtikrinti, kad cheminės medžiagos laikymas neturėtų poveikio aplinkai. Taip pat, siūloma nustatyti, kad nepanaudota pagal paskirtį per 6 mėnesius nuo atitikties deklaracijos patvirtinimo cheminė medžiaga būtų pripažinta atliekomis. Esant objektyvioms aplinkybėms, numatyta termino pratęsimo galimybė dar 3 mėnesiams.
47.	22 p.	„Nuosėdiniai pelenai nėra cheminė medžiaga, nes Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/12/EB nurodyta, kad cheminė medžiaga — natūralus arba gamybos proceso metu gautas cheminis elementas ir cheminių elementų junginys, o nuosėdiniai pelenai nėra cheminis elementas ar jų junginys. Be to, papildomų sąvokų įvedimas komplikuoja viso dokumento	Neatsižvelgta Žr. paaiškinimą, pateiktą lentelės eilutėje Nr. 43.

²⁶ Atliekų tvarkymo įstatymo 3² straipsnio 2 dalis.

			<p>sampratą.“</p> <p>„Šio reikalavimo taikymas yra perteklinis, nes to reikalaujama 19.1 papunkčiu.“</p>	
48.		6 priedo pavadinimas	<p>„Rekomenduojame šias taisykles orientuoti ne į tai kuomet nuosėdiniai pelenai nelaikomi atliekais, bet tai kokius kriterijus turi atitikti nuosėdiniai pelenai siekiant juos panaudoti statybai. Atsižvelgiant į tai siūlome pakoreguoti pavadinimą: „Atitikties deklaracija dėl galimybės panaudoti nuosėdinius pelenus statinių statyboje ir statybos produktų gamyboje“</p>	<p>Neatsižvelgta Žr. paaiškinimą, pateiktą lentelės eilutėje Nr. 42.</p>
49.	VšĮ „Žiedinė ekonomika“ 2021-02-16 Nr. AM-3/21		<p>Apibrėžti minimalius reikalavimus dulketumui mažinti laikant, kraunant ar vežant atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidariusius pelenus ir šlaką, nes projekte minimas teisės aktas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2020 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-682 „Dėl Minimalių reikalavimų dulketumui mažinti laikant, kraunant, vežant palaidas kietąsias medžiagas patvirtinimo“ yra tinkamas TIK nepavojingoms atliekoms ir/ar medžiagoms, o atliekų deginimo įrenginiuose ir bendro atliekų deginimo įrenginiuose susidarantys pelenai ir šlakas turi savyje daug pavojingų ir kancerogeninių medžiagų.</p>	<p>Neatsižvelgta Žr. paaiškinimus, pateiktus lentelės eilutėse Nr. 1 ir 18.</p>
50.			<p>Pelenų ar šlako apdorojimas ar laikymas atvirose aikštelėse galimas tik su dirbtiniu drėkinimu, kitaip nebus įmanoma užtikrinti jų nedulkėjimo.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies Žr. paaiškinimą, pateiktą lentelės eilutėje Nr. 26. Siūloma nustatyti, kad pelenų ir šlako atliekų, cheminės medžiagos laikymas atvirose įrenginiuose ar atvirose aikštelėse galimas taikant Minimaliuose reikalavimuose dulketumui mažinti nustatytus reikalavimus, t. y. medžiagos laikomos ne aukštesniuose kaip 5 m kaupuose išskyrus atvejus, kai taikomos nurodytos medžiagų dulkejimą mažinančios priemonės: medžiagos drėkinamos (purkštuvai, vandens užuolaidos, rūko patrankos ar kt.); drėkinimui naudojamas vanduo gali būti su dulkumą mažinančiais priedais; medžiagos apdengiamos (tentai, medžiagų paviršiaus padengimas specialia dulkių sklidimą sulaikančia danga ar kt.).</p>

51.	Lietuvos regioninių atliekų tvarkymo centrų asociacija 2021-02-17 d. raštas Nr. IS		“1. LR Cheminių medžiagų ir cheminių mišinių įstatymo 1 straipsnio 3 dalis numato, jog šis įstatymas netaikomas atliekų tvarkymui , taigi įmonė vykdanči pelenų šlako apdorojimą (atliekų tvarkymą), negali būti cheminės medžiagos gamintoja, kuriai taikomi cheminių medžiagų tvarkymo reikalavimai, taip kaip numatyta Projekte.”	<p>Neatsižvelgta</p> <p>1. REACH reglamento 3 straipsnio 8 dalyje gamyba apibrėžiama kaip „cheminių medžiagų gaminimas ar natūralių cheminių medžiagų išgavimas“. Visos atliekų regeneravimo formos, įskaitant mechaninį apdorojimą, laikomos gamybos procesu, kada pritaikius vieną ar kelis regeneravimo etapus gaunama viena ar kelios grynos cheminės medžiagos arba medžiagos mišinyje ar gaminyje ir šios medžiagos nustoja būti atliekomis. LR Cheminių medžiagų ir mišinių įstatymas netaikomas atliekų tvarkymui (1 str. 3(1)), tačiau taikomas cheminių medžiagų gamybos veiklai. Taigi, įmonė vykdanči atliekų tvarkymą gali vykdyti ir cheminių medžiagų gamybos veiklą.</p> <p>2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu patvirtintas Cheminių medžiagų ir mišinių apskaitos tvarkos aprašas, kaip LR Cheminių medžiagų ir mišinių įstatymas netaikomas atliekų tvarkymui, tačiau taikomas cheminių medžiagų gamybos veiklai. Ūkio subjektai dažnai vykdo keletą veiklų.</p> <p>3. Taip, atliekos, kurios atitinka atliekų apibrėžtį nėra cheminės medžiagos, mišiniai ir gaminiai pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008, tačiau, kai medžiaga nebelaikoma atlieka, ji laikoma chemine medžiaga, mišiniu ar gaminiu pagal šį reglamentą.</p>
52.			“2. Taip pat LR Aplinkos ministro 2008-07-02 įsakymu Nr. D1-360 patvirtintas Cheminių medžiagų ir cheminių mišinių apskaitos tvarkos aprašo 1 punktą numato, jog aprašas nustato cheminių medžiagų, mišinių apskaitos tvarkymo reikalavimus fiziniams ar juridiniams asmenims kurie, vykdydami su cheminių medžiagų ir cheminių mišinių tvarkymu susijusią ūkinę veiklą, iš jos gauna pajamų, tačiau tvarkos aprašas netaikomas atliekų tvarkymo veiklai .”	
53.			“3. Europos parlamento ir tarybos 2008-12-16 reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 numato, jog atliekos, kaip apibrėžta 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/12/EB dėl atliekų (26), nėra cheminės medžiagos, mišiniai ar gaminiai pagal šio reglamento 2 straipsnyje pateiktas apibrėžtis.”	
54.			“5. 20 p. nurodyta, kad jei medžiaga per 6 mėn. nuo atitiktos deklaracijos išrašymo nepanaudojama statinių statyboje, medžiaga laikoma atliekomis. Tai suprantama, kad ir tvarkoma kaip atlieka, t. y., šalinama sąvartyne. Per 6 mėn. susitvarkyti statybos dokumentus, techninius projektus yra neįmanoma, tai reiškia, kad didžioji dalis po apdoravimo likusios medžiagos turės būti šalinama. Tada nebelieka jokio tikslo apdoroti pelenus.”	